

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovan gre na dan.

V živem spominu je Slovanom l. 1863, kadar se je obhajala tisočletnica slovanska slavna spomenica prihoda blagovestnikov ss. Cirila in Metoda na Moravsko l. 863. Obhajala se je ta tisočletnica po svetu slovanskem sploh, pri raznih rodovih, cerkveno in književno, zlasti pa na Velehradu. Tudi Slovenci smo se vdeleževali te svečanosti, nekaj domá po cerkvenih pobožnostih, nekaj na Velehradu po duhovnih, ki so se bili tje podali, nekaj po spomeniku „Zlati Vek“, ki ga še le zdaj so severni naši bratje jeli bolje spoznavati in hvaliti.

L. 1879 so se izmed teh nekteri blagi domoljubi sklenili ter izdajati jeli prav v podobi našega spomenika, „Sbornik Velehradsky“, češ, da ohranijo sveto dedino ss. Cirila in Metoda, pravo vero in besedo materno, da pomagajo po svoje k tolikanj zaželenemu zedinjenju cerkve vzhodnje in zapadne, ter da razjasnujejo blagovito delovanje sv. apostelnov naših in pripravljajo k dostojnemu praznovanju tisočletnice smrti sv. Metoda 1885.

Česar se takrat še niso nadejali, zgodilo se je, da so sv. Oče papež Leon XIII. razposlali svojo okrožnico 30. sept. 1880 na čast našima svetnikoma in na radost vsem pravovernim Slovanom, in da so l. 1881 meseca julija izmed teh na stotine potovali v Rim, ter s sv. Očetom skupaj hvaležni preslavljali ss. Cirila in Metoda. To je tudi tem rodoljubom dalo svetega ognja in novih pomočkov, da so izdali vže II. ročnik ali letnik „Sbornik

Velehradsky“, v katerem se lepo dovršujejo povedani nameni.

Na Velehradu so cerkev vže mnogo zlepšali, in letos julija meseca v obletnico blagoslovili dve novi podobi sv. Cirila in Metoda, in došlo je o tej priliki posamno in v pobožnih sprevedih 45 duhovnov s 50—60.000 ljudmi, kakor poroča „Hlas“ č. 55 — Letos tudi bude 15. decembra tisuč let, kar je 882 umri sloveči papež Janez VIII, kateri ima za sv. Metoda, za njegovo vpešno delovanje v jeziku slovanskem med Slovani, za njegovo prestolnico — tolike zasluge. Severni naši bratje bočejo pomenljivo obhajati tisočletnico, ter želijo, da bi nje tudi priljubljeni jim Slovenci ne pustili popolnoma v nemar. Vzlasti je častiti kanonik Matej Proházká učeno jel preiskovati delovanje in stolovanje nadškofa sv. Metoda. Po njegovih in drugih novih učenjakov spričevanjih se marsikaj pojasnuje, kar je bilo doslej temno, in mnogo pokazuje drugače, kakor so trdili starejši pisatelji, prevarjeni po ptujih virih in nauk. Upajmo, da v tem domoljubnem tekmovanju ne bodo nikdar zaostajali tudi slovanski pisatelji.

„Sbornik Velehradsky“ ima v II. letniku na čelu sliko — Velehradsky kostel s kloster —, ki se v njem na tanko popisujeta. Po pregovoru sta latinski in česki priobčena slavna govora škofa Strossmayerja in papeža Leona o slovanskem romanju; proti koncu je opisano vdeleževanje Slovakov ali ogerskih Slovencev po voditelju njihovem Jurju Slotta, njegov cerkveni in akademični govor v českem prevodu, krasna pesem, katero je v imenu Hrvatov

tedaj sostavil in govoril v Vatikanu slavni M. Pavlinović na čast slovanskim romarjem. Izmed verstvenih in zgodovinskih spisikov sta vzlasti znanstvena: Nauk sv. cerkve in učenje ss. Cirila in Metoda, pa razprava: Filioque. Poleg teh se jih nahaja mnogo k večji časti in večji slavi ss. Cirila in Metoda, po spominkih še živih med Čehi, po starih listinah, po mnogoterih pismih. Človeka veseli prebirati omenjena dokazovanja, po kterih v istini na dan gré Slovan. Bog sam podpira na prošnjo sv. blagovestnikov naših približevanje doslej ločenih rodov, kar spričujejo na pr. strastni napadi pravoslavnih cerkvenih predstojnikov na ljubeznjivo pastirsko pisanje Leona XIII. ali škofa Jurja Strossmayerja. Vidi se iz onih strastnih poslanic, kako brez prave podlage, brez skale sv. Petra, lezejo tako zvani razkolnici ali pravoslavni v protestantizem, in iz njega v nihilizem. Proti temu molti je tudi nam, da bi milostni Bog razsvetlil brate naše, ki so v zmoti, ter pospešil zedinjenje v pravi sv. cerkvi katoliški.

K temu bude gotovo pripomoglo prihodnje vzajemno praznovanje tisočletnice emrti velikega sv. Metoda. Hvalno pripravlja nas na to „Sbornik Velehradsky“, ki ga vreduje vrli dekan in farar na Velehradu, preč. g. Josef Vykydal. Pomaga mu marljivo v tem duhovni pomočnik njegov č. g. Jan Vychdil. Tiska se sicer v Pragi in stane vsak tečaj 2 gl. Naroča se ali pri vredniku na Velehradu ali v Cirillo-Methodejske knižtiskarni (J. Zeman a sp) v Praze; dobiva se lahko v katoliški bukvarni v Ljubljani.

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Episuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

Nektere znamenite palače.

Rimske palače so vsled tega znamenite, ker hranijo v sebi starinske muzeje, knjižnice, slikarije in druge znamenitosti. Takih zaradi omenjenih predmetov in krasote kakor velikosti, se šteje zdaj najmanj 35, a drugih brez tih starinskih znamenitosti je brez števila. Le nekaj najslavnejših bom tú omenil:

1. Palazzo Alfieri. V tem je bival prijazen kardinal Borromeo, ki je odprl 1. julija zvečer svoje obširne dvorane za večerne veselice s petjem in godbo na čast slovanskim romarjem. Tú sem smo dobivali tudi liste in časnike iz naše domovine. Ta palača, menda lastnina omenjenega kardinala, je ena najlepših in največih v Rimu.

2. Palazzo Barberini, s prekrasno zbirko slikarjev imenitnih umetnikov, večidel svetega obséga; knjižnica (odprta v četrtkih) ima 60.000 knjig in nad 8.000 rokopisov,

3. Palazzo Bonaparte, na voglu Corsa in pri „piazza Venezia“. Znamenit je

potem, ker je umrla v njem Leticija, mati Napoleona I.

4. Palazzo della Cancelleria prekrasna stavba po načrtu sl. Bramanta. Večidel je sezidana iz kamuja vzetege v Koloseju. Leta 1848. je bil sedež rimskega parlamenta; (Costituante romana); na prvih stopnjicah je bil papežev minister Rossi dné 15. novembra 1848, na dan odprtja zbornice zavratno z bodalom umorjen.

5. Palazzo Quirinale, zdaj kraljeva stolica. Bil je do 1870 poletno bivališče papežev vladarjev. Najslavnejši stavbarji in slikarji so na njem delovali. Prekrasno dvorišče in vrtovi ga obdajo. Na vrtu eno laško miljo obsegajočem je vodomet, ki z metanjem vode daje vbrane glasove slišati. Po vltomu 1870 v Rim, si je r. Viktor Emanuel osvojil to palačo kar meni nič, tebi nič, v kateri je tudi umrl 9. januarija 1878. Zdaj biva v njej kralj Humbert, s kraljico Margerito.

Vodometi*) (Fontane, Springbrunnen.)

Glavni ali najlepši in najznamenitiši ter spomina vredni so ti-le:

1. Pavlinski vodomet je naj veči

*) Vsih skupaj na javnih trgih jih je nad 50! Kdo bi jih mogel vsih prav pristojno opisati.

in naj obilnejši zastran vode, ki se nahaja v Rimu. Bil je postavljen od papeža Pavla V. v letu 1612, po katerem nosi tudi ime. Ozaljšan je s šestimi joniškimi stebri iz rudečega granita, nad kterimi je lopa z napisom v sredi, in na višku pa je papeški grb.

2. Vodomet Trevi. Klement XII. je dal postaviti sedajni vodomet po Nikol Salviju, ki je naredil okinčanje in basreliefe iz mavca: Klement XIII. pa jo je oblekel z marmorjem 1762. Na sredi v veliki doblini se vidi velikanski kip Neptuna (vodnega malika) stati na vozu narejenem iz školjk, kterega vlečeta dva pomorska konja, ktera vodita dva velikana. Na stranskih dolblinah se vidi kipa „Zdravja“ in „Rodovitnosti“, nad kterimi ste dve ploskorezbi predstavljajoči ena Marka Agrippa, druga pa deklico, ki je našla to vodo.

3. Fontana dell' aqua felice o di Termini (Vodomet srečne vode ali toplice) je eden najlepših vodometev v Rimu; napravljen je bil od Dominika Fontana na povelje Siksta V. Tú je velikanski kip Mojzesa, ki stori izvirati vodo iz skale. Dve ploskorezbi predstavljate Arona, ki vodi žejno ljudstvo h studencu; in Gedeona, ki je vodil izraelsko ljudstvo h vodi, kako izbira zmed množice le malo

Iz Celovca 8. septembra. Svitli cesar so šli ob 6¹/₄ ure iz južnega kolodvora na Dunaj in so prišli ob 5. uri le-sem. Od Špitale naprej je bil vsak štacijon slovesno okinčan, povsod je prišlo ljudi od blizo in daleč na kolodvor; dvorni vlak se je počasi pomikal a ljudstvo je veselo pozdravljalo cesarja. Povsod so bili ljudje praznično oblečeni; strelci, požarna straža in veterani s svojimi zastavami in z godbo, ki je igrala cesarsko pesem, kedar se je vlak približal. Povsod so bili srenjski zastopniki, šolska mladina z učitelji, duhovščina, okrajne oblasti zbrane za cesarjev sprejem. V Mürtzschlagu so ogledali cesar zbrane strelce in veterane, nagovorili njih stotnike in krajnega župnika. V Bruku ob Muri so se cesar mudili 1 uro. Tam so čakali Njih Veličanstvo: c. k. namestnik knezoškof Sekovski in Lavantinski, duhovščina v ornatu, deželni vojaški poveljnik, vojaški častniki, deželske in okrajne oblasti in svečano opravljena šolska mladež, veterani in požarna straža so delali vrsto. Cesar so odgovorili nagovorom knezoškofa, deželnega glavarja, okrajnega in občinskega zastopa, v mestu so ogledali zavod za idiote in bolnišnico, mesto je bilo ozališano, ljudstvo je veselo pozdravljalo. Od tod so se cesar naprej peljali in povsod so jih tako veselo sprejemali.

V Leobnu, St. Mihaelu, Knittelfeldu, Unzmarktu so stopili cesar iz voza, prišli med zbrane in so nagovarjali župane, duhovščino in oblasti. Ob 3¹/₂ uri je prestopil dvorni vlak pri Einöd koroško mejo. V Brežah je pozdravil deželni predsednik cesarja in predstavil vradnike okrajnih oblastij. Posebno sijajen je bil sprejem v Glandorfu, kjer so bili postavljeni meščanski streici in oddelek garde v starih noših z zastavami in godbo. Tam je zajahal cesar konja, da ogleda eskadron 12. ulanskega polka. V Celovci je sprejela cesarja nebrojna množica.

Iz Celovca 10. sept. Danes ob 8 so bili cesar pri sv. maši v stolni cerkvi, kjer so maševali knezoškof. Ob 9. uri so bila zaslivanja pri cesarji. Cesar so dali 3300 glđ. za dobrodelne namene in za mestne reveže, obiskali sirotišče, vojašnico, garnizonski špital, kjer so govorili z bolniki. Potem so šli k deželni sodnji in so tam ogledali jetnišnico, hvalili so, da je posebno primerno vredjena, potem so ogledali sirotišče, ki je v zvezi z uršu ljaskim samostanom, ker je sirota, deklica, pesem deklamovala in so sirote zapele cesarsko pesem. Cesar so obiskali deželno hišo, muzej in žensko bolnišnico pri Elizabetinkah. V kmetijski šoli se je predstavil središčni odbor gospodarske družbe, cesar so tudi ogledali izdelke učencev tam razstavljene. Konečno so šli cesar v Botrinje (Viktring), kjer je suknarija bratov Morov. Ogledali so vse prostore, in pohvalili izdelek te tovarne, ki daje sukna za vojake. Tam se je tudi predstavila rodbina lastnikova, cesar so nagovorili gospo. Ob 4 je bil obed za 50 ljudi.

Iz Trsta se brzojavlja 9. t. m., da je bilo na Mali Šmaren dan, ko je bilo le po 20 kr. vstopnine, ljudi v razstavi nad 12000. Pozno v noč je bilo vse polno ljudi. V soboto so se prisežniki ustanovili, potem pa tudi uni po odsekih. Zvečer so se zbrali v gostilnici „Monte Verde“. Tujcev čez dalje več prihaja.

Iz Zagreba 9. sept. Kakor pove „Agr. Ztg.“ je volitvena postava za granico predložena v potrjenje. Voli se tako kakor na Hrvaškem, le vcenjenje je zaradi manjšega davka tudi bolj nizko. Voliti gre 44 poslancev; vsako mesto voli po jednega poslanca, le Zemun dva. Včeraj je bila vladna konferenca, v kateri so se posvetovali o šolski noveli. Ban je danes šel v Varašdin.

Na Dunaji je policija zaprla 7. t. m. 24 prav zrelih tičev, ki se imenujejo snarhiste, t. j. ljudi, ki hočejo napraviti vesoljno zmešnjavo in nered (anarhijo), ki ne mislijo več na postavna sredstva, da bi si zboljšali svoj stan,

marveč na občno razdevanje. Odkar je bil Merstallinger oropan, zalezovala je policija te nevarne ljudi, poslednjič zasledila jih, ter jih kar po noči v njih stanovanji ugrabila, hiše preiskovala in pisma pobrala. Deli so vse pod ključ in preiskava se bode začela, in prišlo bode marsikaj na dan, kar se je sedaj zakrivalo in prikrivalo. — „E: nunc reges intelligite, erudimini, qui iudicatis terram“. Sedaj pa oblastniki spreglejte, zmodrujte se, dajte se poučiti vi, ki sodite na zemlji. Sedaj je očitvidno, kak sad rodi brezbožnost in neverstvo, zasačeni niso nevedni delavci, marveč vsi so več ali manj izsolani, rekli bi inteligentni ljudje, a manjka jim naj potrebnejšega, krščansko-verske podlage. — Postavedajalstvo se dolgo dolgo ni hotelo ozirati na delavski stan, no, sedaj so se pa sami oglasili, ali jih boste sedaj slišali? Ljudstva so kakor otroci, ko se zbude, hočejo imeti — kosila, ako ga ni, jokajo, tarnajo ali pa razsajajo. Ne molimo tedaj zastoj po litanijah za duhovsko in deželsko gosposko, da bi jo Bog razsvetlil, cerkev ve, zakaj nam to priporoča pri javnih cerkvenih molitvah.

Iz Prage 10. sept. Cesarjevič in so-proga sta šla s posebnim vlakom državne železnice v Vratislavo.

V Premislu v Galiciji je razstava poljskih pridelkov, minister poljedeljatva je bil tam na ogledu 8. t. m. Tje je tudi prišel c. k. namestnik Potocki, deželni glavar Ziblikievič in več deželnih poslancev. Posebno so pohvali živino na razstavi. Minister je šel od tam 8. t. m. zvečer.

Iz Šlezije. Ko je bil Vratislavski knezoškof dr. Robert Hercog v Poljski Ostravi, podali so mu srenski svetovalci spomenico, ki prosi, naj pošilja knezoškof v Ostravo duhovnike, zmožne češkega jezika. Ali druge srenje nimajo razuma ali prilike za tako spoznanje, se ne more določiti. „Hočemo duhovnike, ki znajo besedo božjo oznanovati v pravilnem jeziku, ker ubogemu ljudstvu, ki se živi z delom svojih rok ne moremo druge vzgoje dati, kakor poučevanje v ljudski šoli, in to naj bode v jeziku, ki je tudi v obliki dovršen. To zahteva namen poučevanju sploh, posebno pa v verozakonu, ker že sredstvo, t. j. jezik mora požalovati in oblažiti srce.“ Na vprašanje, v katerem jeziku se sploh poučuje, in če otroci, katerih je 1600 shajajo z nemškim učnim jezikom, odgovorilo se je, da se otroci v led šolskih postav morajo učiti nemški, a da se nikdar ne nauče do dobrega nemški, ker nimajo prilike govoriti nemški, a močno je obžalovati, da se otroci ne nauče maternega jezika. Toraj iz sedanjega šolskega poučevanja prihaja rod, ki je unemeran za narod in verstvo, ker se otroci v šoli, ko nemškega ne umo, dolgočasijo, lenarijo i. dr. Škof je to miloval ter rekel: Vašim českim in poljskim bratom na Pruskem se tudi ne godi bolje, a skrbel bodem, da doboste čeških duhovnov.“ Tako sodi Prus o našem šolstvu, in to je sramotivno za naše pedagoge, ki bi imeli skrbeči za umno ljudsko poučevanje, da ne vzraste iz šol ljudstvo versko in narodno unemarno.

To je vendar kaj posebnega, da se v Šleziji kar nič na bolje noče obrniti. (To pa mi Slovenci tudi pravimo, kar se nas tiče.) Tesinski okraj šteje 112.184 duš, med temi je 103.145 Slovanov in le 9039 Nemcev in vendar ponemčujojo začeniši pri deželnem šolskem svetu do zadnjega učitelja. Ako pa pogledamo teh 9039 Nemcev, vidimo, da so večidel žide. Ostanek je tako imenovana sleška intelligencia,

(300) vojakov, da pobije Madijane. — Potem so še krasni vodometi pri Kvirinalu, na španjskem trgu, na trgu Barberini in na trgu sv. Petra, kakor je bilo že omenjeno pri popisu istih trgov. Še en poseben vodomet se zove „Fontana delle tartarughe“ na trgu istega imena. Ta krasen vodomet je naredil „Giacomo della porta“. Na dnu je viditi lepe iz marmorja zdolbene želve ali trdoroge (tartaruga je slovansko ime, iz trdorog, ker ima trdo čepino.) Enakih vodometov ne najdeš nikjer na svetu. In kdo jih je postavil? Napisi pričajo, da vso to lepoto so napravili umetnost ljubeči papeži. Kaj bi bil Rim brez papeža in katoličanstva? Brž ko ne razvalina, podobna razvalinam starodavnih mest Tebe, Memfisa, Babilona in Ninive.

O nekterih starodavnih spominkih.

1. Največe smradotočje, (Cloaca maxima) je dal napraviti že Tarkvini oholi, ki še zdaj obstoji po 2400 letih, ter je velikansko delo, kterega niso razrušili ne zob časa, niti razni potresi. Še zdaj služi v namen, zaradi kterega je bilo narejeno. Raztegovalo se je od rimskega trga (foro romano) do Tibere. Agrippa je dal sprazniti smradotočje, (kloako) ter se je po njem peljal s čolnom do njegovega ustja ali istoka, kateri je viditi med Vestinom templom in palatinskim mostom.

2. Rimski trg ali kravje polje. (Foro romano o campo vaccino.) Ta kraj v kterem se je zberalo starešinstvo, in kjer so

bili govorniški odri in se je — po človeško misliti — odločevala osoda sveta ali raznih dežel, je najmenitniši in naj bolj klasični starega Rima. Oblika trga (foro od latinskega fero, nosim) je bila dolg četverovogelnik, ki se je raztezal od slavoloka Septima Severa do tempeljna Antonina in Faustine; in po dolgosti od cerkve sv. Hadrijana do poslopja Julija Cesara. Ta trg je bil opustošen od Roberta Guiscarda (1084) ter je postal založišče smeti. Pavel III. je vkazal iskati in kopati pod zemljo (starine) ter potem je postal živinski trg ter slavno ime rimskega tržišča se je premenilo v onega „kravje polje“. (Campo vaccino.)

3. Slavolok Septima Severa. Postavljen je bil od starešinstva in rimskega ljudstva na čast cesarju Septimu Severu in njegovim hrabrim sinom Karakalli in Geti, okoli 205 po Kr. zastran zmag, ktere je dobil nad Parti in drugimi divjaškimi ljudstvi. Ploškorezbe so poškodovane od zoba časa, ter predstavljajo vojaška dela Septima Severa. Pod slavolokom pelje cesta h velikanskemu Kolozeju skoz slavolok Tita in Konstantina Vel.

4. Slavolok Titov. Narejen na čast Titu, sinu cesarja Vespaziana v spomin, da je osvojil Jeruzalem. Ves je iz belega marmorja; zaradi krasnega stavbarstva in rezbarstva je eden naj lepših spominkov, ki je ostal v tej stroki. (Dalje prih.)

njih prepričanje je tako, da za človeka ni bolj-šega, kakor biti liberalen odpadnik po smislu uprave.

Da pa razumemo, zakaj da hoče občina Ostrova imeti češke duhovne, naj tukaj ome-nimo, da med vrsto zgoraj imenovane intelli-gence spada tudi večna sležkih duhovnov in učiteljev; ti poslednji ozirajo se na pruski „Schulverein“; oboji pa sè semiti skupaj vo-zijo, teknujejo v liberalismu ter hočejo poko-pati politiško in narodno svobodo svojih slo-vanskih sorojakov, naj bodo že Poljaki ali Čehi. Katoliška in evangelijska cerkvena oblast ne gleda na to, ali so duhovniki zmožni ljudskega jezika, pa tudi skor ne more drugače, ker iz srednjih šol ne prihajajo drugačni ljudje nego narodno vnemarni. Nasledek tega pa je, da germanizacija po ljudskih in srednjih šolah ne rodi nemških učenjakov, marveč breznačajnih ljudi, ki niso zauesljiva podpora družinskemu in državnemu redu. — Ali se ljudsko vzobra-ženje s tem podpira, ali more država biti za-dovoljna s takimi vzgojitelji ljudstva? S tem je pa tudi povedano, je li treba šolske re-forme?

V Brnu se je vpisalo v češke šole 132 dečkov in 131 deklic, tedaj skupaj 263 otrok. Nemci tam odlašajo, kolikor morejo, na-praviti češke šole; i. l. so razglasili po časo-pisih, da ni otrok za češke šole, ker vpisovanja niso o pravem časi razglasili, in ker stariši niso vedli za to, se jih ni mnogo vpisalo, a letos ne morejo pripovedovati, da se jih ni zadosti oglasilo za češke šole.

Vnanje države.

Iz Berlina se naznanja, da je knez Bismark zbolel, zdravniki so mu prepovedali delo, podpiše samo najnujnejše stvari.

„**Berliner Tagblattu**“ se piše iz Petrograda, da o carovem venčanju se nič za gotovo ne ve. Toliko je gotovo, da so priprave dokončane. — Po vseh listih je bilo brati, da je bilo osem konj za cesarjevi voz mrtvih najdenih — a to so si izmislili. Dva teh konj, ki so jih za drag denar kupili v Hanovru, sta poginila, a že pred dalj časom.

Na podlagi telegrama iz **Petrograda**, poroča „*Nat. Ztg.*“, da je ruska cesarska obi-telj srečno ušla veliki nevarnosti. 30. avgusta so bili cesar, cesarica, carevič, in več velikih knezov v taboru pri Ust-Ishori, da so gledali naskok in branitev polske trdnjave. Pri teh vajah so napravili tudi most čez Nevo. Komaj so pa cesar in carevič bili čez most, kar se podere in več oseb cesarjega spremstva je bilo ranjenih.

Iz Londona 6. sept. General Gerard je pregledoval in preiskoval svet proti Salihye in se prepričal, da Arabi nima tam vtrjevanj, niti zbranih 8000 mož v ti okolici. Tudi ge-neral Wulf, ko je preiskoval svet okoli Kantare ni najdel sledu prihajajočim bedu nom iz Sirije. Šketov niso izkricali, ker je na barkah ložeje s hrano. Živež gre po ladijah, katere mule vlečejo, k armadi, vendar se ga toliko potrebuje, da za sedaj ni mogoče napraviti založ-nega tabora v Kasassinu. Pomikanje se bode začelo še le čez teden dni, ker je prevoz težaven, in nočejo kje v dan na slučaj vojske obe-siti. Arabi-paša med tem prav lahko vojske premeščuje. Dejansko je Aleksandrija obležena, 10000 mož je namreč v Kafr-el-Dauar, 3000 v Meksu, 3000 v Abukiru, general Wood bi se navala ne mogel ubraniti.

Preko Londona se poroča o bitvi, ki je bila 9. t. m. pri Kasassinu. To pot so napadli Egipčane Angleži precej zjutraj ob 6.

uri. Po dolgem boju so jih menda odpodili. — Sicer iz Egipta ni slišati drugega, kakor ne-nadejenja. — Pripovedovali so, da Egipčanje ne znajo streljati in glejte njih topnica prav dobro strelja, rekli so, fellah bodo kar pobeg-nili, ali kaj vro se bijejo; streliva jim bode zmanjkalo, ali zmirom se sliši, da na novo oborožujejo svoje zatrjevanja, poslednjič pa, oglja jim bode pošlo, in glejte še vozijo po železnih cah. — Arabi nima talenta za deželno osnovo. — Radi bi vedeli, ali bi bil mogel kdo ob kratkem toliko storiti za brambo de-že, kakor je storil Arabi paša v kakih štirih tednih.

Iz Egipta. Ta teden boče Volsey vojno zopet nadaljevati. Angleži se počasi po-mikujejo, iz Tel-el Mahuta so se pomaknili na-prej do Kasasina in iz Nefiſch do Tel-el-Ma-huta.

Iz Izmaillije se javlja 9. septembra. Včeraj so šli štirje oddelki na ogled. Jeden oddelek, pri katerem je bila pehota iz Indije, konjica, in 4 topovi zadeli so na sovražnika in so ga nazaj zapodili. Vojaki niso imeli izgub. Govorica pripoveduje, da je sladkovodni kanal unstran nasipa pri Tel-el-Kebir odpeljan, in da je poplaval nižjo južno stran. V Tel-el-Kebir so pripeljali 40 težkih topov.

Iz Kassasina 9. septembra se naznanja. Sovražnike so odgnali, a opoldne so ponovili zopet bitvo. Več topovih krogel je padlo v angleški tabor. Angleži so zgubili 100 mrtvih in ranjenih.

10. septembra. Arabijevih vojakov je bilo v boji 13000 in 12 topov, Angleži so vzeli 5 topov. Angleži so mnogo ujetnikov nalovili in so šli do topovega streljaja blizo Kassasina.

Izvirni dopisi.

Z Dobrne, 9. sept. (Osemde-setletnica.) Preč. g. kanonik Fr. Juvančič dekan pri Novocerkvi, je danes ovenčal dobo dolgih 80 let, odkar je v Kojnicah v 9. dan septembra 1802 zagledal luč belega dneva. Včeraj, v praznik male Gospojnice, so se pri častitljivem starčeku zbrali duhovniki njegove dekanije. Jubilarij vis. čast. gosp. Lah je srčna čutila navzočih razodeval priljubljenemu go-spodu ter mu v spomin tega trenutka izročil krasno burmutico. Občutke srca ovajale so ti-trajoče ustnice, ko so se v odgovoru zahva-ljevale nebesom za milost, kakoršno je poča-stenec izmed vseh bivših šošolcev jedini dose-gel, pak za prijaznost, ki mu se od strani du-hovnih sobratov o raznih priložnostih izkazuje. Farniki so pa svojemu velikoletnemu voditelju zvečer priskrbeli podoknico, na raznih gričih prižgali krese, a gromoviti glas možnarjev je radosten dogodek oznanovai čez goro in dol. Mnogo let še tudi čez bisernico 1885!

Iz Celja, 9. septembra. Kat. škof iz Alesja v Albaniji, prevzvišeni gosp. Francišek Malczyanski prebiva za nekoliko dni pri svojem prijatelju gosp. Konradu Vašiču v lanovski graj-sčini poleg Celja. Omenjeni cerkveni knez je ruski Poljak iz Ljubljina, od koder je bil že kot bogoslovec prognan. Pozneje je študiral v rimski propagandi ter postal vladika v ško-fiji, ki šteje 21.000 duš. Gospod Vašič se je kot generalni konzul v Albaniji svoje dni ve-liko prizadeval za ondašnje katoličane in ka-toliške duhovnike, ter prejel od sv. Očeta dva reda, med drugim veliki križ Gregorjevega reda. — Duhovnikov šteje imenovana škofija 18 — to je: osemnajst. Vladika Malczyanski nosi po šegi albanskih svečtenikov goste berke.

Iz Maribora, dané 9. septembra.

(Odkritje spomenika cesarja Jožefa II.) Med tem ko se Celjani posvetujejo in premišlujejo, kede, kedaj in kako bi postavili spomenik cesarja Jožefa II., so si ga Mariborčani kar nenadoma že postavili. Čisto na tihem se je namreč vse pripravilo: Dr. Otmar Reiser, Ma-riborski rojak in odvetaik na Dunaji, je kupil velik bronast kip cesarja Jožefa II. in ga Ma-riborčanom daroval. Mariborski mestni zastop ga je hvaležno sprejel in sklenil v mestnem parku ga postaviti in 8. septembra slovesno odkriti. Za to slovesno odkritje je bil izvol-jen poseben komité, ki je imel vse potrebno prirediti. Po mestu o tem ni bilo nič znano, kar pred nekterimi dnevi veliki plakati na ulicah vse to naznanijo z načrtom vred, po katerem se ima odkritje vršiti. In tako se je res včeraj 8. septembra ob 1/2 12 spominek od-kril in od dr. O. Reiserja slovesno mestu izročil.

Od komiteja je bilo pač vse velikansko osnovano in lepo pripravljeno, ali deževno vreme in pomanjkanje navdušenosti med ljud-stvom je veliko popačilo. Ko bi se komité bil spomnil, da je pri vsaki reči treba se do-ločenih mej držati, bi se brž ko ne ta vese-lica veličastniše izvršila bila.

Mestni park je bil z banderami in vejami krasno okinčsn, večna mestjanov je izobesila zastave, muzikaši so celi dan po mestu in v parku godli in streljali so morebiti hujše, kakor takrat, ko je Turek mesto oblegal. Od dr. Reiserjeve pristave v Pekrih se je mestni strelbi krepko odgovarjalo in zvečer je na vr-huncu Pohorja gorel velik kres.

Po razkritji spomenika je bila velika po-jedina v kazini, kder je bilo menda najprijet-niše, ker je bilo pod streho. Zvečer pa je bila namenjena ljudska veselica v mestnem vrtu, ki pa je menda po vodi splavala, ker je celi dan deževalo in je bilo veliko blato.

Omenjeno mlačnost občinstva pri tej ve-selici nekteri pripisujejo pomanjkanju izobra-ženosti in politične zavednosti, kar pa ni res, ampak pravi vzrok tej mlačnosti je bil ta, da je bila veselica samo od ene stranke mest-janov komandirana, in da so nekteri po izobe-šenih velikih nemških zastavah razodevali s tem drug nasmen, nego pokazati svojo lojalnost in vdanost do vladarske hiše, iz ktere je bil Jožef II.

Domače novice.

V Ljubljani, 12. septembra.

(Cesarica, cesarjevič Rudolf in princezinja Stefaniya) dojdejo v soboto 16. t. m. dopoldne ob 11. u. na svojem potu v Trst s posebnim vlakom v Ljubljano, kjer se toliko časa na kolodvoru ustavijo, da povzijejo zajutrk. Na kolodvoru se delajo za dostojen sprejem že potrebne priprave.

(Deželni zbor) bode imel prihodajo sejo menda v četrtek 14. t. m.

(Preč. kanonik dr. Janez Gogala) imeno-van je za škofjskega nadzornika za naše sred-nje šole. Dozdaj je ta posel opravljal preč. kanonik dr. Pauker, ki se mu je pa prasto-voljno odpovedal.

(Slavnost) v spomin Bleiweisla v Zemonu 8. t. m. je bila sijajna; tacega dae še ni imela čitalnica.

(88083 gl. 7 1/2 kr.) ukazalo je notranje ministrstvo izplačati kranjski deželni kasi za zdravstvene stroške valed razzodbe državnega sodišča. Država je bila obsojena vrniti kranjski deželi 83,888 gl. 64 1/2 kr. k temu pridejo še obresti za čas od 1. novembra 1881 do 8. septembra 1882, ki znašajo 4194 gl. 43 kr.

(Šole v Ljubljani) se prično v soboto 16. t. m. s slovesno sveto mašo, ki bo ob 10. uri v stolni cerkvi. Vpisovanje učencev se bo vršilo 13., 14. in 15. septembra.

Na realki se začenja šolsko leto 16. septembra. Učenci se oglašajo 13., 14. in 15. v ravnateljevi pisarnici. Sprejemne takse je 2 gl. 10 kr., za knjižnico se daje 60 kr. Pismena in ustmena sprejemna skušnja za I. razred je omenjene tri dni, te dni so tudi ponavljavne skušnje za druge razrede. — V obrtniško šolo se sprejemajo učenci v nedeljo 17. septembra. Na novo vstopivši imajo se skazati s spričalom ljudske šole.

Na mestnih šolah, in sicer na I. in II. deški šoli, potem na dekliški mestni šoli in na nunski dekliški šoli se začenja šolsko leto 16. septembra. Sprejemajo se učenci 14. in 15. t. m.; za I. mestno šolo v licealnem poslopiju, za II. mestno šolo v šoli na Cojzovem grabnu, za mestno dekliško šolo v redutu in za nunsko dekliško šolo v samostanu čč. uršulinaric.

Na c. kr. spodnji gimnaziji v Kranju se začenja šolsko leto 16. septembra. To leto se bo odprl I., II. in III. razred. Oglašajo se učenci 14. ali 15. septembra in plačajo za učne pripomočke 1 gl., sprejemne takse pa 2 gl. 10 kr.

Na c. kr. višji drž. gimnaziji se začenja šolsko leto 16. septembra. Oglašajo se učenci 13. in 14. v pisarnici ravnateljevi. Tirja se, da učenca spremijo stariši ali njih namestniki, krstni list, za učence I. razreda zahteva se šolsko (obiskovalno) spričalo ljudske šole, za druge razrede spričali dveh poslednjih semestrov, izkaže se oproščanje šolnine ali vžitek štipendij in poslednjič se plača 2 gl. 12 kr. sprejemne takse in 1 gl. za učne pripomočke.

Učenci, ki so že bili na tem zavodu, oglašajo se do 15. t. m. — Sprejemni izpiti za I. razred so 15. septembra ob 8. uri zjutraj, isto tako tudi drugi sprejemni, ponavljavni izpiti.

Učenci, ki spadajo po svojem rojstvenem kraju in po družinskih razmerah v kranjsko gimnazijo, se ne sprejmo v paralelne razrede spodnje gimnazije.

Na c. kr. izobraževališči za učitelje in učiteljice in z njima združenih vadnicah se začenja šolsko leto 16. septembra. Vpisujejo se sprejemanci 13., 14. in 15. septembra v ravnateljevi pisarnici.

(Zidanje novega porotniškega poslopija) na Žabjeku izročilo se je od pravosodnega ministerstva našemu domačemu zidarskemu mojstru, Filipu Zupančiču. Tudi druga dela bodo oskrbeli večji del samo domači mojstri.

(Ljubljanska požarna straža) je dobila v razstavi ognjebranih predmetov v Innsbriku za gasilno orodje po nji izstavljeno diplomno priznanje.

(Vdovsko učiteljsko društvo.) (Konec.)

Odgovoriti nam je nekako na vprašanje, zakaj da učitelji tako malo pristopajo društvu. Vzroki so pač mnogoteri, kontastujemo le to, da imajo tudi po drugih deželah taka privatna učiteljska društva, tudi drugod se jih vdeležuje le nekaj učiteljev. Na Kranjskem opazujemo uže dle časa, da učitelji, ko vidijo, da njim ali njih obitelji — otroci dobivajo podpornine le do 18. leta, vdove pa po moževi smrti — društvo ne bo nič koristilo, izstopajo, pristopajo sicer mladi učitelji, a število pristopivših ni v pravem razmerju s številom učiteljev, tako da je vže pokojni ustanovitelj društva edenkrat rekel z nejevoljo: „sedanji učitelji ne znajo zavoda ceniti“. A vendar ga znajo ceniti, namreč ta čas, kedar uže čutijo kal

smrti v sebi, takrat se razglašajo za pristop, — vendar tačas jih nihče ne sprejme. — Sicer si pa zdrav človek misel o smrti iz glave zbija; nekoliko je pa tudi to vzrok, da država sili učitelje skrbeti za pokojninski zavod, privatno društvo pa tega ne dela. Nekateri starejši učitelji so uže želeli, da bi se premoženje razdelilo ustanovnikom t. j. tistim, ki so od od začetka pri društvu, a to bi bilo zoper pravila, — tedaj kdor hoče, naj pristopi k društvu, kdor pa misli, da bo brez te pomoči lahko shajal, toliko boljše njemu, oziroma njegovi obitelji.

Udov je sedaj vpisanih 66; vendar ako odštejemo tiste 4, ki so letnino na dolgu za več let, ostane jih le 62. — Pristopilo jih je na novo 5. — Izstopil je 1, in umrl je tudi 1 (g. Kušlan bivši učitelj v Slavini 11. marcija.) — Po novih statutah dobivajo udove po 100 gl. pokojnine, otroci po 25 gl. oziroma 50 gl. onemogli učitelji pa do 100 gl.

Pokojnino je dobivalo 10 vdov po 80 gl. a le 1 po 100 gl.; podpornine 21 sirot po 20 gl.; podpornina neba z 18 letom. Vdove in sirote so dobile tedaj 1170 gl. in premoženju je zopet priraslo 1300 gl.; tako da je sedaj premoženja v državnih obligacijah 40 350 gl., k temu pride pa še drugega premoženja v gotovini itd. 1559 gl. 66 kr. vsega premoženja je tedaj 41.909 gl. 66 kr. Premoženje shranjuje in gospodarstvo vodi predsednik, manj važna opravila pripadajo tajniku in blagajniku.

Po tem običajnem poročilu prišle so na dnevni red, tudi druge točke.

a) Upokojenemu učitelju J. Zupanču se dovoli na njegovo prošnjo 80 gl. izvanredne podpore. G. J. Zupanec je poslednji čas od l. 1875 služil pri Novi Štifti na Štajarskim nad Gornjem Gradom. Učitelj je od l. 1841, a leta se mu štejejo le od l. 1871 in po deželski šolski postavi na Štajarskem se štejejo starejšim učiteljem 4 leta za 3. in tako je dobil učitelj Zupanec po 41letnem službovanju v 65. letu svoje starosti 240 gl. pokojnine. Z ozirom na to in ker je g. Zupanec bivši učitelj v Šent. Rupertu pri požaru l. 1871 ob vse prišel, kar si je bil dosihdob pridedil, privolil mu je zbor izvanredne podpore 80 gl.

b) Učitelju L. A. iz K. se dovoli izvanredne podpore le za ta slučaj 50 gl.; prosil je ali posojila ali podpore, in zbor mu je dovolil 50 gl. zastoj, da ga oprostí skrbi vračevanja.

c) Tajaiku se dovoli za njegov trud pričenši od l. 1870 — 50 gl. Sprejeto z opazko da tajnik ne more zahtevati nagrade, ker se je zavezal trud brezplačno opravljati.

V pregledovalce računov se volijo g. g.: Belar in Žumer iz II. mestne šole in Stegnar učitelj na Gradu.

Zbor prosi predsednika, da naj še zanj prepriča vodi in gospodari društvo, in predsednik se vda občni želji. Isto tako ostane ves sedanji odbor s tajaikom in blagajnikom vred, ti so: Čenčič, Borstnik, Govekar, Kuhar, Tomšič, Preprotnik Andr. (prednamestnik) in Praprotnik France učitelj v Preski.

(Z včerajšnim somenjem) se štacunarji in prodajalci sploh slabo pohvalijo. Ljudi je prišlo malo in živine, goveje in konj, bilo je na živinskem trgu tako malo, kakor malo kdaj o navadnih mesečnih somenjih. Nekoliko je bil temu menda kriv mesečni živinski somenj, ki je bil še le v soboto 9. t. m. Tudi ni bilo videti nič posebno lepe živine, cena pa je bila vendar visoka in so vsi svoje blago cenili jako drago.

Razne reči.

— Iz Dola (Lustthal) se nam piše 7. sept.: Grajšino našo, dosedaj lastnino grofov Atemsov, kupil je te dni gospod Fran Povše, deželni poslanec in profesor kmetijstva v Gorici. Sprejeli smo to novico z veseljem; kajti blagi gospod zanimal se je za nas že pred leti, ko nam ni bila še sreča prištevati ga faranom. Njemu namreč se ima posavska naša doliha v prvi vrsti zahvaliti, da se je vravnanje (reguliranje) Save resno pričelo in se zdaj pridno nadaljuje. Ker je gospod dober katoličan, vrl in značajan narodnjak, pozdravljamo ga z radostnim „dobro došel“!

— Duhovske premembe v lavantinski škofiji: Č. g. Anton Inkret je postavljen k sv. Jurju na Šavnici, č. g. Nachtigall k sv. Marjeti pod Ptujem; č. g. J. Pejtler v Hoče II.; č. g. Al. Haubenreich gre zaradi bolehnosti v začasni pokoj.

V ljubljanski škofiji: Č. g. Rok Merčun, prefekt v Alojznici, gre za kaplana v Staroloko.

— Iz Celja se poroča, da bo imela tamošnja, nekdanja slava gimnazija letos še manj dijakov kakor preteklo leto, ker hče več učencev svoje študije nadaljevati na gimnaziji ljubljanski. Razprtija med vodjem in profesorji še ni poravnana.

— Vpisovanje učencev na spodnji gimnaziji v Ptuju se bo vršilo 14. in 15. t. m. od 11. do 12. ure pred poludnem.

— Načelnik trgovinske in pomorske sodnije in h krati tudi namestni načelnik deželne sodnije v Trstu postal je dr. Josip Mossetig.

— Zabavnik „Deutscher Haus-schatz“ izšel je na svitlo 16. snopič, ki obsega: Zu rechter Zeit. Novelle von Friedrich Rudolph (Fortsetzung und Schluss.) — Eine mitternächtliche Rudertahrt auf der Themse. Von Dr. Adolf Heine. — Um die Mitgift. Frei nach M. Myrian bearbeitet von Walther von Emden. — Unter tropischem Himmel. Bilder aus Sumatra. — Die wüsten Marken. Von Dr. Berghaus. — Das Pyrophon. — Das Nildelta, Kairo, und der Suezkanal in Aegypten. — Berliner Chronik von Dr. X. Allerlei. — Podobe pa so: Der Schabrakentapir. Nach dem Leben gezeichnet von G. Mützel. — Haus am See Badoh auf der Insel Sumatra. Nach einer Photographie. — Ein Dorf der Battus auf Sumatra. Nach einer Photographie. — Ansicht von Alexandria in Aegypten vor der Beschiessung. — Pyrophon und der singende Kronleuchter. — Der Brenner des Pyrophon. — Uebersichtskarte von Unterägypten. — Ansicht von Kairo in Aegypten. Nach einer photographischen Aufnahme. — Der Suezkanal bei Port Said. Nach einer photographischen Aufnahme.

Umrli so:

6. septembra. Terezija Trontel, 24 l., jet.
7. septembra. Janez Okocky 60 l., pljučna jetika.

V bolnišnici:

4. septembra. Ignacij Grum, 39 let, vnetje pljuč.
7. septembra. Jakob Tobija, dninar 57 let.

Javne dražbe.

13. septembra, eks. držb. užitnih pravic Jos. Zaverl iz Rakovnika 720 gl. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Marjara Stariha iz Gaber 80 gl. Metlika. 1. eks. držb. pos. Marjeto Pogačar Zgoš 645 gl. Radoljica. 1. eks. držb. pos. Janeza Okrogar iz Lazov 1973 gl. Litija.